

Keuzevakken: een programma op maat

Het is al lang geleden (hoewel lang?) dat we op een vrijdagmiddag, vlak voor de zomervakantie, het idee ontwikkelden om de beroepsgerichte programma's in het vmbo voortaan samen te stellen uit een profieldeel en keuzedelen. Het profieldeel was voor alle leerlingen die een profiel volgden, keuzedelen zouden leerlingen kunnen kiezen.

Revolutionair in het voortgezet onderwijs: een programma dat, voor een deel, op maat van de leerlingen kan worden samengesteld. Leerlingen die nog niet weten wat ze in de toekomst willen gaan doen, kunnen zich verder oriënteren (verbreden noemden we dat), leerlingen die al wel een keus gemaakt hadden konden zich specialiseren (verdiepen).

In de zomervakantie werkten we het idee verder uit en direct daarna informeerden we de ontwikkelgroepen over de kaders waarbinnen ze moesten werken. Na flink wat discussie zijn er examenprogramma's gemaakt en ontstonden er ongeveer 120 keuzevakken. Inmiddels zijn het er meer.

In 2014 gingen de pilotscholen hiermee aan de slag. Al snel kwamen er reacties: 'mooi hoor, die keuzevakken, maar die gaan we echt niet invoeren, want onze leerlingen dreigen

daarvoor veel te hoge cijfers te halen', hoorden we meerdere keren van docenten. Wat bleek: omdat leerlingen zelf konden kiezen, waren ze heel gemotiveerd. Het probleem van de te hoge cijfers verdween snel toen duidelijk werd dat de eisen van de onderwijsinspectie veranderd waren. Docenten waren zo enthousiast over keuzevakken dat ze leerlingen steeds mee keuzes boden en zelf keuzevakken gingen ontwikkelen. 'Keuzevakken: dat kunnen we niet organiseren', zeggen sommige (vaak grote) scholen, 'dus bieden we alle leerling een vooraf samengesteld pakket van vier keuzevakken'. Gelukkig is in de wet vastgelegd dat leerlingen keuze moeten hebben. Natuurlijk waren er ook sceptische reacties, bijvoorbeeld vanuit sommige mbo-scholen: '120 keuzevakken: daar kunnen we niet op aansluiten, dus beginnen we met ons onderwijs op 0' ('we verwachten wel dat leerlingen taal en rekenen beheersen').

Natuurlijk waren we als landelijke projectleiding nieuwsgierig of keuzevakken ook echt aangeboden werden. Pilotscholen werden wel steeds enthousiaster, maar zou dat ook voor de rest van het vmbo gelden? Ja dus. Uit onderzoek blijkt dat op twee na alle keuzevakken aangeboden worden en dat de keuzevakken een mooie basis vormen voor de ontwikkeling van doorlopende leerroutes met het mbo. Ook blijkt dat zowel leerlingen als docenten nog steeds enthousiast zijn over het feit dat ze een deel van hun onderwijs zelf in mogen vullen.

Nog bijna elke maand komen er voorstellen voor nieuwe keuzevakken binnen en het vmbo zou heel graag zien dat ook de avo-vakken op deze manier georganiseerd worden. Wat zou het mooi zijn als leerlingen bijvoorbeeld een basispakket biologie krijgen en zich daarna kunnen specialiseren bijvoorbeeld richting gezondheidszorg of werken met dieren. Of wanneer ze een basis wiskunde krijgen en daarna keuzeenheden kunnen volgen meer gericht op de bouw of de economische richting. Een wens die misschien nog ver weg is, maar het vmbo heeft laten zien, dat een dergelijk systeem leerlingen en docenten motiveert en enthousiasmeert.

Rob Abbenhuis

SLO nationaal experticeentrum voor leerplanontwikkeling

Jacqueline Kerkhoffs

Stichting Platforms VMBO

Colofon

Deze VMBO krant is een uitgave van de Stichting Platforms VMBO. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.

Redactie

Jacqueline Kerkhoffs / Stichting Platforms VMBO
Eva Voncken / Bureau Turf
Harry Willemsen / Communicatiebureau Harry Willemsen

Eindredactie

Jacqueline Kerkhoffs / Stichting Platforms VMBO

Fotografie

René Corten, Sijmen Hendriks,
David van Dam, Hetty van Oijen

Vormgeving

Renate Meijers / studioZebraVink

Drukwerk

EDG Media

Bestellen

Meer exemplaren van deze krant kunt u gratis bestellen via www.primaonderwijs.nl/vmbowerkt. De krant wordt geleverd in bundels van 25 exemplaren.

www.nieuwvmbo.nl

© Stichting Platforms VMBO

